

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemadel „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend“*(COM(2020) 408 final – 2020/0104 (COD))***„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse tehnilise toe rahastamisvahend“***(COM(2020) 409 final – 2020/0103 (COD))**(2020/C 364/18)*Pearaportöör: **Dimitris DIMITRIADIS**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Liidu Nõukogu, 10.6.2020 Euroopa Parlament, 17.6.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 175 kolmas lõik ja artikkel 304
Vastutav sektsioon	majandus- ja rahaliidu, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon
Vastuvõtmine täiskogus	16.7.2020
Täiskogu istungjärk nr	553
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	208/4/4

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Komitee peab tervitatavaks ettepanekut taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi (edaspidi „rahastamisvahend“) loomiseks ⁽¹⁾.

1.2. Lisaks majanduslikule mõõtmele edendatakse Euroopa Komisjoni ettepanekus eelkõige Euroopa riikide pere tugevdamist ja ühendamist, kuna see suurendab liikmesriikidevahelist solidaarsust ja koostööd.

1.3. Euroopa Komisjoni ettepanek tõendab muu hulgas, et kui on olemas asjakohane poliitiline tahe, suudab Euroopa Liit tõhusalt toime tulla suurte kriisidega, pakkuda tõsiseid ja usaldusväärseid lahendusi ning teha vajalikke ja realistlikke kompromisse, aidates lõppkokkuvõttes kaasa Euroopa ideaali olulisele edendamisele.

1.4. Komitee usub, et rahastamisvahend peaks toetama üleminekut kliimaneutraalsusele ja digimajandusele, kasutades taasterahastu „NextGenerationEU“ ⁽²⁾ rahalisi vahendeid, et aidata leevendada ülemineku sotsiaal-majanduslikku mõju kõige enam mõjutatud piirkondades.

1.5. COVID-19 kriisi kontekstis on kestliku, keskkonnahoidliku ja digitaalse taastamise vajadus muutunud veelgi pakilisemaks, nagu ka vajadus toetada kõige haavatavamaid piirkondi.

⁽¹⁾ „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend“, COM(2020) 408 final, 28.5.2020.

⁽²⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“, COM(2020) 442 final.

1.6. Komitee on juba selgelt öelnud, et ta „toetab tugevat seost reformide tugiprogrammi⁽³⁾ ja Euroopa poolaasta vahel“⁽⁴⁾. Seetõttu tuleks liikmesriikide esitatud kavades käsitleda Euroopa poolaastas määratletud peamisi probleeme ning need tuleks ühtlustada Euroopa rohelise kokkuleppe ja digitaalarengu tegevuskava põhimõtetega.

1.7. Rahastamisvahendi eesmärkide saavutamist ohustavate viivituste vältimiseks on vaja kiiret ja tõhusat tegevuse kooskõlastamist Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu vahel.

1.8. Arvestades lühikest aega, mille jooksul erinevad projektikavad tuleks ette valmistada ja lõpule viia, on vaja liikmesriikide viivitamatut ja täielikku reageerimist.

1.9. Komitee peab oluliseks, et rahastamisvahendi raames esitatud projektikavade heakskiitmiseks, järelevalveks ja nende eduka lõpuleviimise tagamiseks teeksid liikmesriigid tihedat koostööd Euroopa Komisjoniga.

1.10. Kavades tuleks sätestada otsese rahalise toetuse andmine väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

1.11. Komitee peab väga oluliseks, et iga väljakuulutatud meetmega, iseäranis rahalist toetust andvate meetmetega, kaasneks selge ja ettevõtlust soosiv teave selle kohta, millist liiki toetust antakse, kuidas VKE saab tõhusalt kasutada erinevaid olemasolevaid ELi rahastamisvahendeid, kellelega võib küsimuste korral ELi tasandil ühendust võtta, kes on vahendite suunamise osalevad riiklikud asutused, kes on riiklikud osalejad, kelle poole VKEd võivad pöörduda ning milline on riigipankade roll ja millised on nende kohustused.

1.12. Projektide esitamist, heakskiitmist, järelevalvet ja lõpuleviimist saaks kiirendada, kaasates aktiivselt erasektori konsultatsiooniettevõtteid, kellel on asjaomastes valdkondades ülemaailmne kogemus.

1.13. Komitee rõhutab veel kord vajadust jagada ELis parimaid tavasid ja kiirendada olemasolevate rahaliste vahendite eraldamise ja väljamaksmisega seotud bürokraatlikke protsesse. Selle jaoks peaks Euroopa Komisjon tagama vajaliku tehnilise toe⁽⁵⁾.

1.14. Sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide roll ja vaated tuleks integreerida liikmesriikide esitatud kavadesse. Eelkõige on komitee juba nõudnud organiseeritud kodanikuühiskonna aktiivsemat rolli „kokkuleppe saavutamises reformikavade sisu kohta Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide nägemuse vahel“⁽⁶⁾.

1.15. Tehnilise toe rahastamisvahend võib tõhusalt täiendada komisjoni väljapakutud meetmeid COVID-19 pandeemia majanduslike tagajärgedega tegelemiseks.

2. Sissejuhatus ja üldised märkused

1.1 Kavandatava rahastamisvahendi eesmärk on suurendada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, muuta liikmesriike vastupidavamaks ja suurendada nende kohanemisvõimet, leevendades kriisi sotsiaal- ja majandusmõju ning toetades rohe- ja digipöõret eesmärgiga saavutada Euroopas 2050. aastaks kliimaneutraalsus, aidates seeläbi pärast COVID-19 kriisi taastada liikmesriikide majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti ning edendada kestlikku majanduskasvu.

2.1. Rahastamisvahendi keskmes on tagastamatu rahalise toetuse ja laenude andmine, et aidata riikidel – eriti riikidel, kus sissetulek inimese kohta on väike ja töötuse määr kõrge – pandeemia raskete majanduslike tagajärgedega piisavalt toime tulla.

2.2. Laenudel võib olla tagastamatu toetuse kõrval täiendav roll ning nende puhul kehtivad liidu pikad tähtajad ja soodsad intressimäärad.

⁽³⁾ „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa investeringute stabiliseerimise vahend“, COM(2018) 387 final.

⁽⁴⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 121.

⁽⁵⁾ ELT C 237, 6.7.2018, lk 53.

⁽⁶⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 121.

2.3. COVID-19 pandeemia on praegust aega iseloomustav ülemaailmne tervisekriis, mis on nõudnud 12. juuni 2020. aasta seisuga enam kui 420 000 inimese elu ⁽⁷⁾. COVID-19 on palju enam kui tervisekriis: sellel on kogu maailmas olnud tohtu sotsiaal-majanduslik mõju, mille ulatust on siiani raske hinnata. Maailmapanga viimase maailmamajandust käsitleva aruande „Global Economy“ (juuni 2020) kohaselt põhjustab koroonaviiruse šokk sügavaimat ülemaailmset majanduslangust pärast teist maailmasõda.

2.4. Eeldatavalt kahaneb maailmamajandus 2020. aastal 5,2%, mis on umbes kolm korda suurem kahanemine kui 2008.–2009. aasta ülemaailmse finantskriisi puhul. Eeldatakse, et arenenud majandusega riikide hulgas on 2020. aasta SKP kasvumäär - 6,1% USAs ja - 9,1% euroalas. Nagu on sõnaselgelt öeldud Maailmapanga 2020. aasta juuni aruandes ⁽⁸⁾: „Kuna enam kui 90% arenevate turgude ja areneva majandusega riikide puhul on sel aastal oodata, et sissetulek inimese kohta väheneb, langevad mitmed miljonid inimesed tagasi vaesusesse“.

COVID-19 šoki majanduslikud tagajärjed on ⁽⁹⁾:

- 1) ebakindluse kasv, mis suurendab tagavarasääste;
- 2) tarbimise vähendamine;
- 3) huvi vähenemine tootlike investeeringute vastu;
- 4) tööpuuduse suurenemine, millest osa tõenäoliselt jääb püsima;
- 5) ülemaailmse kaubanduse mahu vähenemine ning olulised katkestused ülemaailmsetes tarneahelates;
- 6) toorainehindade (eriti nafta hinna) langus, mis muudab traditsiooniliste toorainekspordijate jooksevkontode rahastamise eriti keeruliseks;
- 7) riskantsete varade hoidmisel nõutavate riskipreemiate järsk tõus.

2.5. Nagu on praegu üldiselt teada, võivad tervisekriisi lahendada aitavad meetmed muuta majanduskriisi veelgi hüllemaks ja vastupidi. Pandeemia kõvera tasandumine teravdab paratamatult makromajandusliku majanduslanguse kõverat ja seab ohtu kõik tarneahelad, sealhulgas need, mis on inimeste ellujäämiseks üliolulised (toit ja ravimid). Kui pandeemia mõju jätkub, võivad sellele järgneda finantskriisid, mille tagajärjeks on laenuandmise kokkuvarisemine, pikem ülemaailmne majanduslangus ja aeglasem taastumine. Nagu on öeldud Maailmapanga 2020. aasta juuni aruandes „Global Economic Prospects“ (Globaalsed majandusväljavaated): „[s]uurenenud võlatase on muutnud ülemaailmse finantsüsteemi finantsturgude pingeseisundi suhtes haavatavamaks“.

2.6. Seetõttu on vaja kiiret ja ulatuslikku finantssekkumist, et vähendada hiljutise kriisi majanduslikke tagajärgi ning suurendada liikmesriikide majanduse vastupanuvõimet ja taastuvust ning tulevikuvalmidust.

2.7. Majanduslikud prioriteetid peaksid olema järgmised:

- 1) oluline on tagada töötajate tööhõive ka siis, kui nad on karantiinis või sunnitud koju jääma;
- 2) valitsused peaksid suunama rahalist toetust avaliku ja erasektori asutustele, kes toetavad haavatavaid kodanike rühmi;
- 3) VKEsid tuleks kaitsta pankroti eest (vajadus maksumaksja raha järele suurte finantssektoriväliste ettevõtete toetamiseks on palju vähem ilmne);

⁽⁷⁾ <https://ourworldindata.org/grapher/total-deaths-covid-19>.

⁽⁸⁾ Maailmapank, Global Economic Prospects (Globaalsed majandusväljavaated), juuni 2020.

⁽⁹⁾ Koundouri, P., Athens University of Economics and Business Working Paper (Ateena majandus- ja ettevõtlusülikool, töödokument), 2020.

- 4) finantssüsteemi toetamiseks on vaja poliitikat, kuna viivislaene tuleb üha enam juurde;
- 5) tuleks vastu võtta fiskaalpaketid, mis on võrreldavad kriisist tingitud SKP vähenemisega.

2.8. Komisjon teeb nüüd ettepaneku võtta kasutusele tugevdatud ELi eelarve, et aidata korvata COVID-19 pandeemia tekitatud otsesest majanduslikku ja sotsiaalset kahju, alustada taastumist ja valmistada järgmise põlvkonna jaoks ette parem tulevik. Et tagada kõigi liikmesriikide jaoks kestlik, ühtlane, kaasav ja õiglane taastumine, teeb Euroopa Komisjon ettepaneku luua uus taasterahastu „Next Generation EU“, mis sisaldaks võimsas, nüüdisaegses ja uuendatud pikaajalises ELi eelarves. Taasterahastu „NextGenerationEU“ juhtalgatus on taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend ⁽¹⁰⁾.

3. Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi ning tehnilise toe rahastamisvahendi üldpõhimõtted

3.1. Komitee peab tervitatavaks ja toetab kavandatud taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendit ja tehnilise toe rahastamisvahendit, mille eesmärk on pakkuda ulatuslikku rahalist toetust avaliku sektori investeeringuteks ja reformide elluviimiseks, eriti rohe- ja digipöörde valdkonnas, mis eeldatavasti mitte ainult ei muuda liikmesriikide majandusi vastupidavamaks ja tulevikuks paremini ette valmistatuks, vaid aitavad neil ka pandeemia tagajärgedest kiiremini ja tõhusamalt üle saada.

3.2. Komitee on sügavalt mures pandeemia majanduslike tagajärgede pärast liikmesriikides, eriti mis puudutab töötuse suurenemist, mis mõnes lõunapoolses ELi riigis on noorte hulgas isegi jõudnud 33 %-ni, ja vaesuse määrade kasvunäitajaid.

3.3. Komitee nõustub, et pandeemia näib olevat „tõsisem majandusšokk pärast suurt depressiooni, tuues hävitavaid tagajärgi miljonitele meie kodanikele ja ettevõtetele. Ilmselgelt võib see ka süvendada majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi, tekitades suure killustatuse ohu.“ ⁽¹¹⁾.

3.4. Komitee on juba rõhutanud, et hiljutine majanduse areng „ei ole toimunud kogu liidus ja euroalal ühtlaselt ning lähenemise valdkonnas tehtud edusammud on endiselt ebarahuldavad. ELi jaoks on üha keerulisem probleem ka jätkusuutlikkuse küsimus“ ⁽¹²⁾.

3.5. Komitee leiab, et „Euroopa integratsioon on teelahkmel. Üks kogemus hiljutisest pikaajalisest majanduskriisist ja sügavatest sotsiaalsetest armidest, mida see mitmes liikmesriigis jättis, on see, et liikmesriikide ja piirkondade vahelise majandusliku ja sotsiaalse lähenemise puudumine ohustab Euroopa projekti poliitilist jätkusuutlikkust ja kõiki eeliseid, mida see on Euroopa kodanikele andnud“ ⁽¹³⁾.

3.6. Komitee leiab, et „Euroopa majanduse konkurentsivõime tugevdamine, st Euroopa võime parandada oma tootlikkust ja elustandardeid jätkusuutlikult, muutudes samal ajal kliimaneutraalseks, eelkõige teadusuuringute, arendustegevuse ja tööjõu arvukamate ja paremate oskuste abil, peaks toimuma koos kõnealuste algatustega“ ⁽¹⁴⁾.

3.7. Komitee usub, et „[m]ajandusliku ja tööturu vastupanuvõime arendamine ühes majandusliku, sotsiaalse, keskkonnavalase ja institutsioonilise jätkusuutlikkusega peaks olema peamine suunav poliitika, mis soodustab kliimaneutraalsele majandusele – st majandusele, milles kasvuhoonegaaside heide ja neeldumine on tasakaalus – üleminekul ülespoole suunatud ühtlustamist ja õiglust, ohjeldades samal ajal digiüleminekust ja demograafilistest muutustest tulenevaid probleeme“ ⁽¹⁵⁾. Lisaks sellele toetab komitee seetõttu Euroopa Liidule esitatud üleskutset pühendada CO₂-neutraalsuse saavutamisele 2050. aastaks ja kohandada selle nimel ELi 2030. aasta kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki. ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) 2019. aasta aruandes heitkoguste erinevuste kohta märgitakse, et ülemaailmseid heitkoguseid tuleb praegusest alates vähendada 7,6 % aastas, et hoida globaalne soojenemine 1,5 °C piires. Kokku tähendab see eesmärki vähendada ülemaailmselt heitkoguseid 2030. aastaks vähemalt 68 %.

⁽¹⁰⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend, COM(2020) 408 final, 28.5.2020.

⁽¹¹⁾ Volinik Paolo Gentiloni märkused taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendit käsitleval pressikonverentsil, Euroopa Komisjoni pressiteade, 28. mai 2020.

⁽¹²⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 106.

⁽¹³⁾ ELT C 353, 18.10.2019, lk 23.

⁽¹⁴⁾ *Idem*.

⁽¹⁵⁾ *Idem*.

3.8. Seetõttu nõustub komitee, et rahastamisvahendi peamine eesmärk peaks olema:

- 1) suurendada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust,
- 2) leevendada kriisi sotsiaalset ja majanduslikku mõju ning
- 3) toetada rohe- ja digipööret, eesmärgiga saavutada Euroopas 2050. aastaks kliimaneutraalsus, aidates seeläbi pärast COVID-19 kriisi taastada liikmesriikide majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti ning edendada kestlikku majanduskasvu.

3.9. Komitee rõhutab, et need investeeringud ja reformid peaksid keskenduma rohe- ja digipöördega seotud probleemidele ja investeerimisvajadustele, et tagada seeläbi kestlik taastumine.

3.10. Praeguseks on jõutud üldisele arusaamisele, et keskkonناسäästlikel stiimulitel on eelised traditsiooniliste fiskaalstiimulite ees ja et kliimasõbralikul poliitikal on ka paremad majandusnäitajad. Keskkonناسäästlikel ehitusprojektidel, näiteks soojustuse uuendamisel või taastuvenergiataristul, võib laiemale majandusele olla suurem mitmekordistav mõju tänu väiksematele pikaajalistele energiakuludele ja kaasnevatele mõjudele.

3.11. Komitee nõustub, et lisaks rahaliste vahendite suunamisele epideemia kontrolli alla saamiseks ja asjakohasteks biomeditsiinilisteks uuringuteks ning piiride turvalisusse, turvalisse reisimisse ning turvalisse kaubandusse investeerimiseks on nüüd ka finantseerimisasutustel ja valitsustel aeg omaks võtta ELi kestlike investeeringute taksonoomia (2019), järk-järgult lõpetada fossiilkütuste kasutamine, võttes kasutusele olemasolevad taastuvenergia tehnoloogiad, suunata toetused fossiilkütustelt rohelistesse ja arukatesse kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise taristuprojektidesse, investeerida ringmajandusse ja vähese CO₂ heitega majandusse, liikuda tööstuslikult põllumajanduselt taastavale põllumajandusele ja investeerida toiduga kindlustatusesse, edendada Euroopa tarneahelaid, vähendada transpordivajadusi ja kasutada võimaluste piires ära digipööret, tagades samal ajal IKT-võrkude turvalisuse⁽¹⁶⁾.

3.12. Komitee nõustub Rahvusvahelise Energiaagentuuriga, et puhtale energiale üleminek võib aidata anda tugeva toetuse Euroopa majandusele koos laiaulatusliku tegevuskavaga töökohtade loomiseks ja kliimamuutuste eesmärkide saavutamiseks energiasüsteemide ajakohastamise kaudu. Arvestades, et valitsused tegelevad otseselt või kaudselt üle 70 % energiainvesteeringute suunamisega maailmas, on praegusel kriisiajal nende tegevus tähtsam kui kunagi varem. Poliitika kujundamisel võib aktiivselt suunata energiaga seotud investeeringuid kestlikumale teele, muutes energiatõhususe, taastuvenergia ja energia salvestamise majanduse taastamise keskmesse. Esmatähtsaks tuleks pidada energiatõöstuses rakendatavaid stiimuliprogramme, et toetada olemasolevat tööjõudu, luua uusi töökohti ja vähendada heitkoguseid. Rahvusvaheline Energiaagentuur⁽¹⁷⁾ soovitab: „Tuginege sellele, mis teil juba on, ja mõelge suurelt“. Kõige lihtsam on laiendada olemasoleva õigusliku ja institutsioonilise struktuuriga poliitikat.

3.13. Komitee nõustub kindlalt, et kõnealuse määrusega loodav rahastamisvahend peaks aitama kaasa kliimameetmete peavoolustamisele ja keskkonناسäästlikkusele ja üldise eesmärgi – pühendada 25 % ELi eelarve kuludest kliimaeesmärkide toetamisele – saavutamisele.

3.14. Komitee on kindlalt seisukohal, et rahastamisvahendi keskmes peaks olema peamiselt tagastamatu rahalise toetuse andmine, et aidata riikidel – eriti neil, kus sissetulek inimese kohta on väike ja töötuse määr kõrge – pandeemia raskete majanduslike tagajärgedega piisavalt toime tulla, samal ajal kui laenudel peaks olema tagastamatu toetuse kõrval vaid täiendav roll ning nende puhul peaksid kehtima liidu pikad tähtajad ja soodsad intressimäärad.

⁽¹⁶⁾ Koundouri, P., *Never Waste a Good Crisis: For a Sustainable Recovery from COVID-19* (Head kriisi ei maksa raisku lasta: kestlik taastumine COVID-19st), aprill 2020.

⁽¹⁷⁾ Rahvusvaheline Energiaagentuur: <https://www.iea.org/>.

3.15. Komitee toetab komisjoni kavatsust kasutada täielikult ära ELi eelarve võimalused, et kaasata investeeringuid ja jaotada oluline osa rahalisest toetusest majandustegevuse taastamise esimestel otsustava tähtsusega aastatel, võttes kasutusele Euroopa Liidu erakorralise taasterahastu summas 808 984,090 miljonit eurot (jooksevhindades) ning tugevdatud mitmeaastase finantsraamistiku aastateks 2021–2027.

3.16. Komitee kutsub üles „viima jätkuvalt ellu tulemuslikke struktuurireforme, mis ühendatakse sihipäraste investeerimisstrateegiatega“⁽¹⁸⁾.

3.17. Komitee nõustub kõikidele liikmesriikidele kättesaadava eraldiseisva tehnilise toe rahastamisvahendi loomisega, mis on jätk struktuurireformi tugiprogrammile⁽¹⁹⁾.

4. Riiklike taaste- ja vastupidavuskavade koostamine, esitamine, hindamine ja tähtsajad

4.1. Komitee on seisukohal, et rahastamisvahendi rahalised vahendid tuleb võimalikult kiiresti liikmesriikide kasutusse anda. Liikmesriigid peaksid omakorda rahastamisvahendist saadava kasu maksimeerimiseks neid tõhusalt kasutama.

4.2. Liikmesriigid peaksid koostama riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad, milles sätestatakse reformikava ja investeerimiskava järgneviks neljaks aastaks.

4.3. Komitee leiab, et neid kavades tuleks käsitleda peamisi liikmesriikide ees seisvaid probleeme, nagu on määratletud Euroopa poolaastas, sellistes valdkondades nagu konkurentsivõime, tootlikkus, haridus ja oskused, tervishoid, tööhõive ning majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus. Samuti peaksid nad tagama, et need investeeringud ja reformid keskenduvad asjakohaselt rohe- ja digipöördega seotud probleemidele, et aidata luua töökohti ja kestlikku majanduskasvu ning muuta liit vastupidavamaks.

4.4. Komitee leiab, et väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele toetuse andmise praegust raamistikku on vaja tugevdada ning võimaldada neile uuendusliku vahendi kaudu otsest rahalist toetust, et kaitsta neid pankroti eest.

4.5. Iga väljakuulutatud meetmega, iseäranis rahalist toetust andvate meetmetega peaks kaasnema selge ja ettevõtlust soosiv teave selle kohta, millist liiki toetust antakse, kuidas VKE saab tõhusalt kasutada erinevaid olemasolevaid ELi rahastamisvahendeid, kellega võib küsimuste korral ELi tasandil ühendust võtta, kes on vahendite suunamises osalevad riiklikud asutused, kes on riiklikud osalejad, kelle poole VKEd võivad pöörduda, milline on riigipankade roll ja millised on nende kohustused jne.

4.6. Komitee leiab, et selle protsessi käigus tuleks tõsiselt arvesse võtta sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide rolli ja seisukohti.

4.7. Komitee on juba soovitanud „kehtestada eeskirja, mille kohaselt liikmesriigile ei tohiks anda rahalist toetust, välja arvatud juhul, kui ta on mitmeaastaste reformikohustuste pakettide teemal otsuseid tehes täielikult kasutusele võtnud partnerluse põhimõtte koos sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide tõelise kaasamisega“⁽²⁰⁾. Partnerluse põhimõtte kohaldamine on ülioluline, et viia ellu tõenditel põhinevad reformid, mis on seotud iga liikmesriigi majanduse tegeliku olukorraga“⁽²¹⁾.

4.8. Komitee nõustub, et komisjon peaks kavasis hindama läbipaistvate kriteeriumide alusel, milleks on muu hulgas: kas kava võimaldab tõhusalt lahendada **Euroopa poolaasta** raames kindlaks tehtud probleeme, kas kava aitab tugevdada liikmesriigi majanduse kasvupotentsiaali, aitab muuta majanduse ja ühiskonna vastupidavamaks ning suurendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust; kas kava sisaldab meetmeid, mis on asjakohased rohe- ja digipöörde seisukohast; ning kas liikmesriigi esitatud kuluproгноos on mõistlik ja usutav ning vastab eeldatavale majanduslikule mõjule.

4.9. Komitee leiab, et vahendite eraldamisel tuleks arvestada ka lähenemiskriteeriume⁽²²⁾.

⁽¹⁸⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 106.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/825, millega luuakse struktuurireformi tugiprogramm ajavahemikuks 2017–2020 ning muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 1305/2013, (ELT L 129, 19.5.2017, lk 1).

⁽²⁰⁾ Komisjoni 7. jaanuari 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 240/2014, millega sätestatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega seotud Euroopa partnerluse käitumisjuhend (ELT L 74, 14.3.2014, lk 1).

⁽²¹⁾ ELT C 237, 6.7.2018, lk 53.

⁽²²⁾ *Idem*.

4.10. Komitee peab mõistlikuks, et:

- 1) rahaline toetus ja liikmesriikide poolt rahastamisvahendi raames võetud asjakohased meetmed tuleks koondada 2024. aasta lõpuni ulatuvasse ajavahemikku ning tagastamatu rahalise toetuse puhul tuleks vähemalt 60 % kogusummast siduda kulukohustustega 2022. aasta lõpuks;
- 2) liikmesriigid peaksid taaste- ja vastupidavuskavad esitama hiljemalt 30. aprilliks oma riiklike reformikavade eraldi lisana;
- 3) liikmesriikidel peaks olema võimalik esitada kava projekt koos järgneva aasta eelarveprojektiga eelneva aasta 15. oktoobril;
- 4) komisjon ja liikmesriigid peaksid kasutama 2024. aastale järgnevaid aastaid kuni mitmeaastase finantsraamistiku lõpuni (2027), et edendada asjakohaste meetmete rakendamist kohapeal ja saavutada majandustegevuse oodatav taastamine asjaomastes majandus- ja sotsiaalsektorites ning suurendada vastupidavust ja lähenemist.

4.11. Komitee rõhutab, et rahastamisvahendi projekti eesmärkide tõhusaks rakendamiseks ja saavutamiseks on vaja piisavalt aega. Lisaks juhib komitee tähelepanu ohule, et juhul kui lähtutakse kava lühikest rakendamisperioodi toetavatest vaadetest, ei täideta kavaga lõpuks seatud eesmärgid.

4.12. Komitee rõhutab, et eesmärkide saavutamist ohustavate viivituste vältimiseks on vaja kiiret ja tõhusat tegevuse kooskõlastamist Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu vahel. Arvestades lühikest aega, mille jooksul erinevad projektikavad tuleks ette valmistada ja lõpule viia, on vaja ka liikmesriikide viivitamatut ja täielikku reageerimist. Rahastamisvahendi raames esitatud projektikavade heakskiitmiseks, järelevalveks ja nende eduka lõpuleviimise tagamiseks peaksid liikmesriigid tegema tihedat koostööd Euroopa Komisjoniga. Projektide esitamist, heakskiitmist, järelevalvet ja lõpuleviimist saaks kiirendada, kui kaasata aktiivselt erasektori konsultatsiooniettevõtteid, kellel on asjaomastes valdkondades ülemaailmne kogemus.

4.13. Komitee rõhutab veel kord vajadust jagada ELis parimaid tavasid ja kiirendada olemasolevate rahaliste vahendite eraldamise ja väljamaksmisega seotud bürokraatlikke protsesse. Selle jaoks peaks Euroopa Komisjon tagama vajaliku tehnilise toe⁽²³⁾.

5. Tehnilise toe rahastamisvahend

5.1. Komitee pooldab pidevaid struktuurireforme, mis on suunatud sotsiaalsele ja majanduslikule arengule, sh institutsioonilise suutlikkuse suurendamisele halduskvaliteedi parandamiseks; Sellised reformid peaksid olema riigipõhised ja neil peaks olema demokraatlik poolehoid, vältida tuleks kõigi liikmesriikide jaoks mõeldud tüüplahendust⁽²⁴⁾.

5.2. Komitee nõustub, et tehnilise toe rahastamisvahendi eesmärk peaks olema toetada taotluse esitanud liikmesriikide ametiasutusi kogu reformiprotsessi jooksul või protsessi teatavates etappides,

5.3. Komitee rõhutab vajadust, et tehnilise toe rahastamisvahend toetaks liikmesriikide ametiasutusi nende jõupingutustes reformide kavandamisel vastavalt nende prioriteetidele ning suurendada nende suutlikkust reformipoliitika ja strateegiate kujundamisel ja rakendamisel; kasuks tulevad ka head tavad ja teiste kogemused.

5.4. Komitee nõustub, et tehnilise toe rahastamisvahend võib tõhusalt täiendada komisjoni väljapakutud meetmeid COVID-19 pandeemia majanduslike tagajärgedega tegelemiseks.

Brüssel, 16. juuli 2020

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER

⁽²³⁾ *Idem.*

⁽²⁴⁾ *Idem.*